

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 30 grudnia 2022 r.

Poz. 9245

UCHWAŁA NR LVI/636/22 RADY MIEJSKIEJ W SKALE

z dnia 22 grudnia 2022 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Skąpa na lata 2023-2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Skąpa na lata 2023 – 2025 w brzmieniu określonym, jako załącznik do niniejszej uchwały.

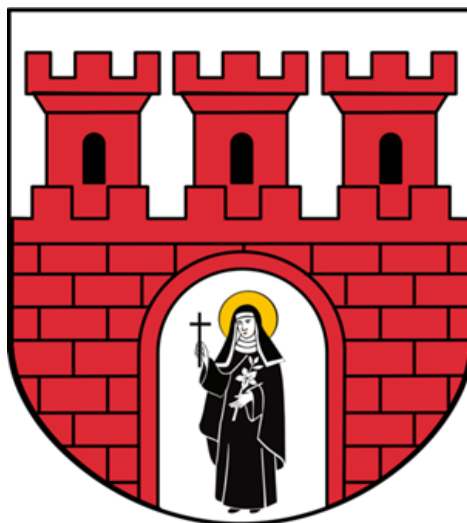
§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skąpa.

§3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa małopolskiego z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023r.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej

Wiesław Owiński

Załącznik
do uchwały
Rady Miejskiej w Skale
z dnia

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA
MIASTA I GMINY SKAŁA NA LATA 2023-2025

Skala 2022

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Podstawa prawna.....	4
II. Diagnoza sytuacji rodzin i dzieci w Mieście i Gminie Skała.....	5
1. Charakterystyka demograficzna i społeczna Miasta i Gminy Skała	5
2. Sytuacja rodziny i dziecka w Mieście i Gminie Skała	9
3. Wsparcie udzielane rodzinom w Mieście i Gminie Skała.....	22
4. Zasoby wspierające rodzinę i dziecko w Mieście i Gminie Skała.....	32
5. Analiza SWOT	33
III. Cele i zadania Programu	35
IV. Źródła finansowania programu	41
V. Podsumowanie, monitoring i ewaluacja programu	42

Wstęp

Z preambuły ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Skała na lata 2023-2025 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, który należy do zadań własnych gminy. Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa dokonuje podziału kompetencji, zadań i działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organ administracji rządowej. Rodzina w ujęciu społecznym jest najważniejszą i podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje na całe życie. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu czy przemocy. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka a także wzrost napięć i konfliktów, zakłócenia w komunikacji interpersonalnej, osłabienie więzi emocjonalnych, które niejednokrotnie są podłożem rozwoju

rozmaitych patologii. W relacjach rodzinnych obserwuje się zmniejszenie dystansu pomiędzy małżonkami, a także między rodzicami i dziećmi. Wzajemne kontakty rodzinne nie są już ściśle uzależnione od pozycji zajmowanej w rodzinie. Dzieciom przyznawana jest coraz większa swoboda zachowania, a młodzież uwalnia się spod arbitralnej władzy rodziców. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy.

W związku z powyższym zostaje wprowadzony trzyletni Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Skała na lata 2023-2025, którego założeniem będzie stworzenie wielu działań profilaktycznych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych obniżeniem standardu życia, ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje zaplecza instytucjonalnego. Program, którego celem jest wzmocnienie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu, będzie realizowany głównie w trzech obszarach: podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego, a także integracji działań podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

I. PODSTAWA PRAWNA

Zadania dotyczące wspierania rodziny, uwzględnione przy opracowywaniu Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Skała na lata 2023-2025 regulują następujące aktyprawne:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- 3) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 4) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym ,
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

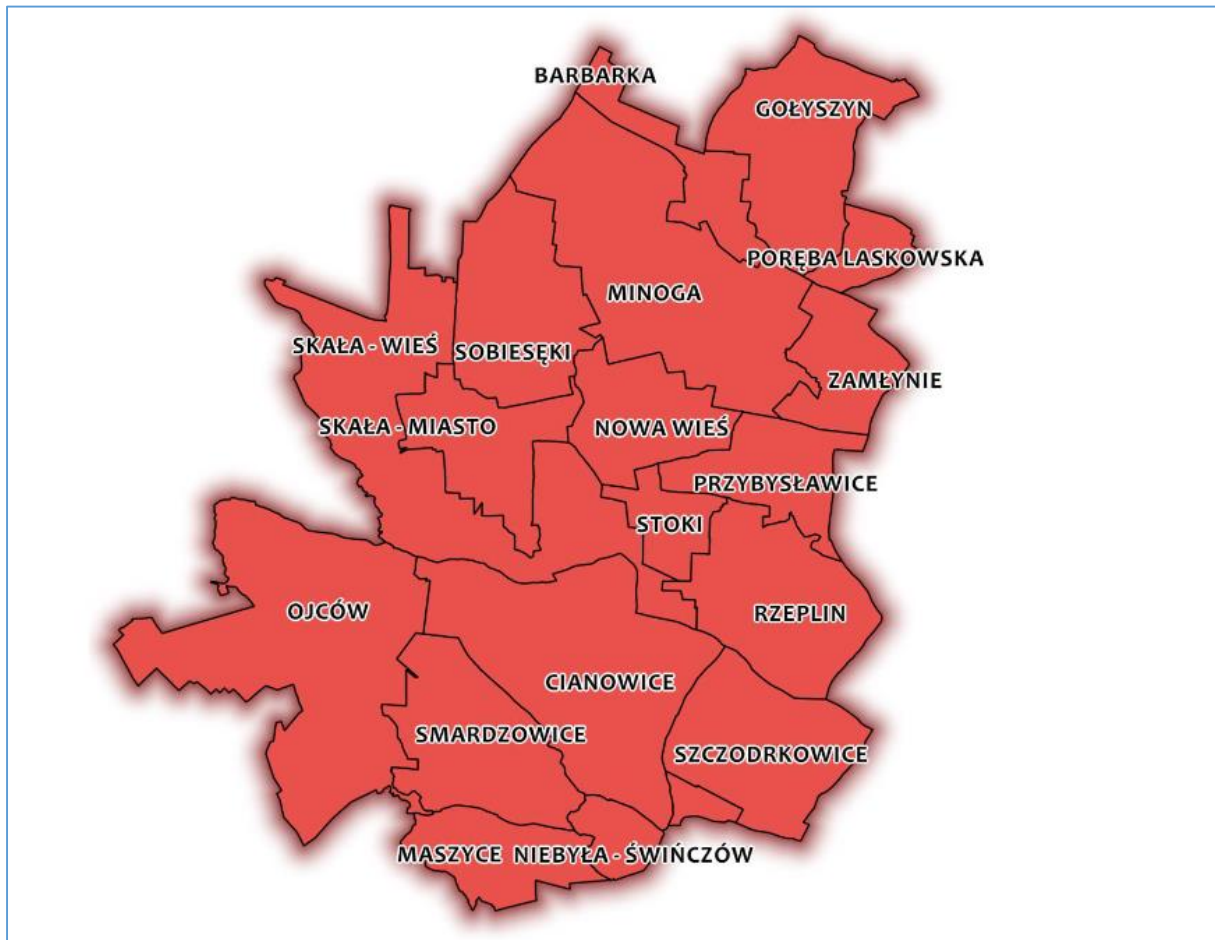
- 6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 7) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 9) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 10) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 11) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 12) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny ,
- 13) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- 14) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN I DZIECI W MIEŚCIE I GMINIE SKAŁA

1. Charakterystyka demograficzna oraz społeczna Miasta i Gminy Skąła

Gmina Skąła to gmina miejsko-wiejska położona w województwie małopolskim, w powiecie krakowskim, w odległości ok. 21 km od Krakowa. Graniczy od zachodu z Gminami Sułoszowa i Jerzmanowice-Przeginia, od południa z Gminami Wielka Wieś i Zielonki, od wchodu z Gminą Iwanowice, a od północy z Gminą Gołcza w powiecie miechowskim i Gminą Trzyciąż w powiecie olkuskim. Gmina Skąła zajmuje powierzchnię 75 km², co odpowiada 6,1% powierzchni powiatu krakowskiego. 3 km², a zatem 4,0% powierzchni Gminy, przypada na miasto Skąła, pozostałe 72 km² (96,0%) na tereny wiejskie, tj. miejscowości: Barbarka, Cianowice, Gołyszyn, Maszyce, Minoga, Niebyła-Świńczów, Nowa Wieś, Ojców, Poręba Laskowska, Przybysławice, Rzeplin, Smardzowice, Sobiesęki, Stoki, Szczodrkowice i Zamłynie.

Poniżej na mapie przedstawiono jednostki terytorialne Miasta i Gminy Skala

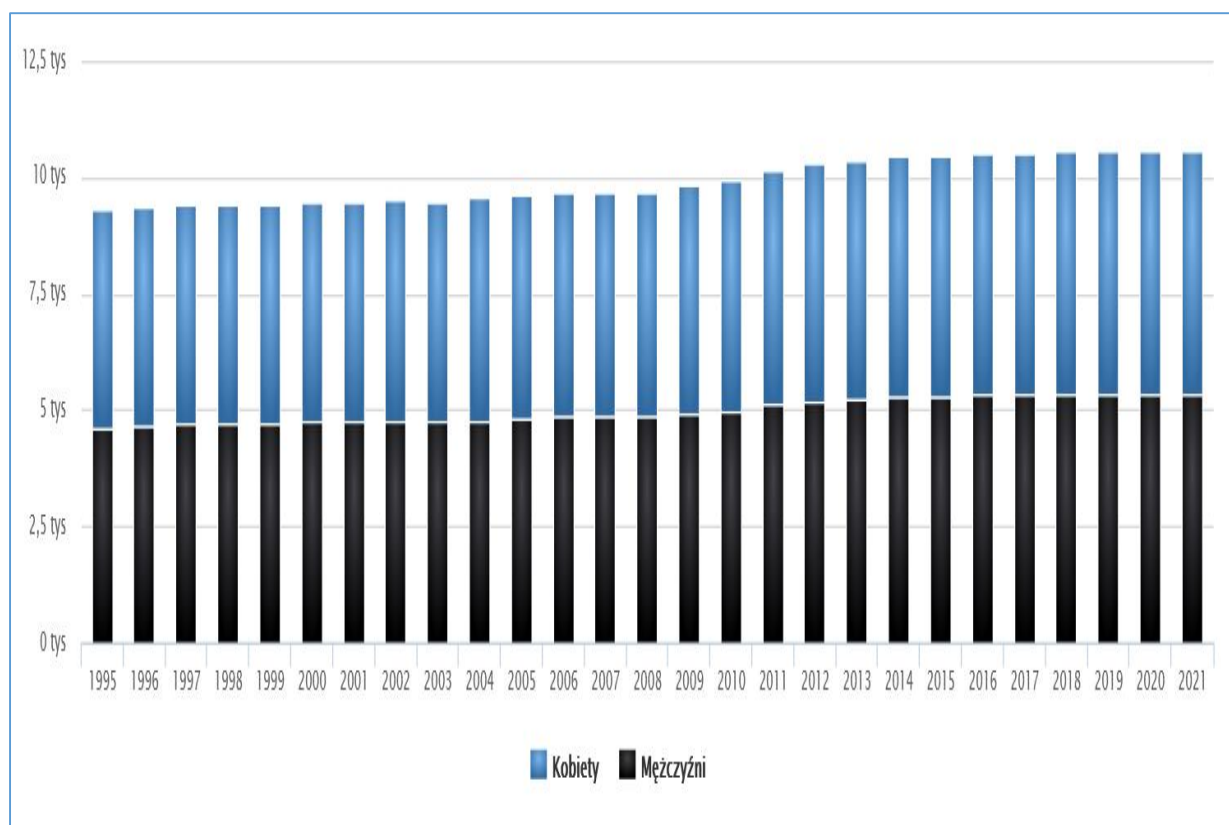
Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Skala na lata 2017 - 2023

Poza bliskością Krakowa dużym atutem Gminy Skala w kontekście lokalizacji są walory przyrodnicze. Południowo-zachodnia część Gminy chroniona jest w granicach Ojcowskiego Parku Narodowego, a jej inny fragment – w granicach Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego. Krajobraz Gminy budują liczne zjawiska krasowe – jaskinie, bramy i iglice. Wyjątkowe walory przyrodnicze wpłynęły na stworzenie wielu szlaków turystycznych przecinających tereny Gminy, w tym Szlak Orlich Gniazd, Szlach Warowni Jurajskich, Szlach Dolinek Jurajskich. Atrakcje dla turystów – poza przyrodą i krajobrazami – to także lokalne specjały kulinarne, np. pstrąg ojcowski czy też kluski zwane „łojokami”.

Gmina Skala ma 10 554 mieszkańców, z czego 49,4% stanowią kobiety, a 50,6% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 10,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Skala zawarli w 2020 roku 32 małżeństw, co odpowiada 3,0

małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,0% mieszkańców gminy Skała jest stanu wolnego, 60,1% żyje w małżeństwie, 2,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,7% to wdowy/wdowcy.

Populacja Gminy Skała w latach 1995 – 2021

Źródło: Polska w liczbach, online [dostęp 2022-08-11], liczba ludności w oparciu o dane GUS

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci uczęszczających do Placówek Oświatowych na terenie Miasta i Gminy Skąła w latach 2019-2021.

Tabela nr. 1 Placówki edukacyjne Miasta i Gminy Skąła – liczba uczniów uczęszczających

Rodzaj placówki Oświatowej	Liczba uczniów w roku szkolnym 2019/2020	Liczba uczniów w roku szkolnym 2020/2021	Liczba uczniów w roku szkolnym 2021/2022
Szkoła Podstawowa Minoga	194	209	220
Szkoła Podstawowa Cianowice	230	222	218
Szkoła Podstawowa Smardzowice	93	99	100
Szkoła Podstawowa nr 1 Skąła	304	285	306
Szkoła Podstawowa nr 2 Skąła	249	223	222
Przedszkole Samorządowe Skąła	143	144	146
Zespół Szkół Skąła	376	360	346
Szkoła Podstawowa Szczodrkowice	95	98	101
RAZEM	1684	1640	1659

Źródło: Dane pozyskane z Placówek Oświatowych z terenu Miasta i Gminy Skąła

Placówki oświatowe w ramach swojej działalności w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży realizują szereg działań edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych, uzupełniających brakującą wiedzę a także prowadzą działania rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów. Realizowane są różne projekty, warsztaty, festyny, wycieczki; prowadzone akcje: ekologiczne, charytatywne, promujące zdrowie. Uczniowie placówek oświatowych korzystają z pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Pomoc ta wspomaga wszechstronny rozwój dziecka i młodzieży w zakresie nabywania i rozwiązywania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności w zakresie komunikacji społecznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów objętych pomocą psychologiczną i pedagogiczną na terenie Miasta i Gminy Skała w latach 2020-2022

Tabela nr. 2 Liczba uczniów objętych pomocą psychologiczną i pedagogiczną na terenie Miasta i Gminy Skała

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022
Przedszkole Samorządowe Skała	30	32	59
Szkoła Podstawowa Smardzowice	9	12	32
Szkoła Podstawowa Minoga	19	35	122
Szkoła Podstawowa nr 2 Skała	42	53	65
Szkoła Podstawowa nr 1 Skała	37	116	63
Szkoła Podstawowa Szczodrkowice	23	65	95
Zespół Szkół w Skale	65	68	80
Szkoła Podstawowa Cianowice	84	84	115
Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	–	195	236

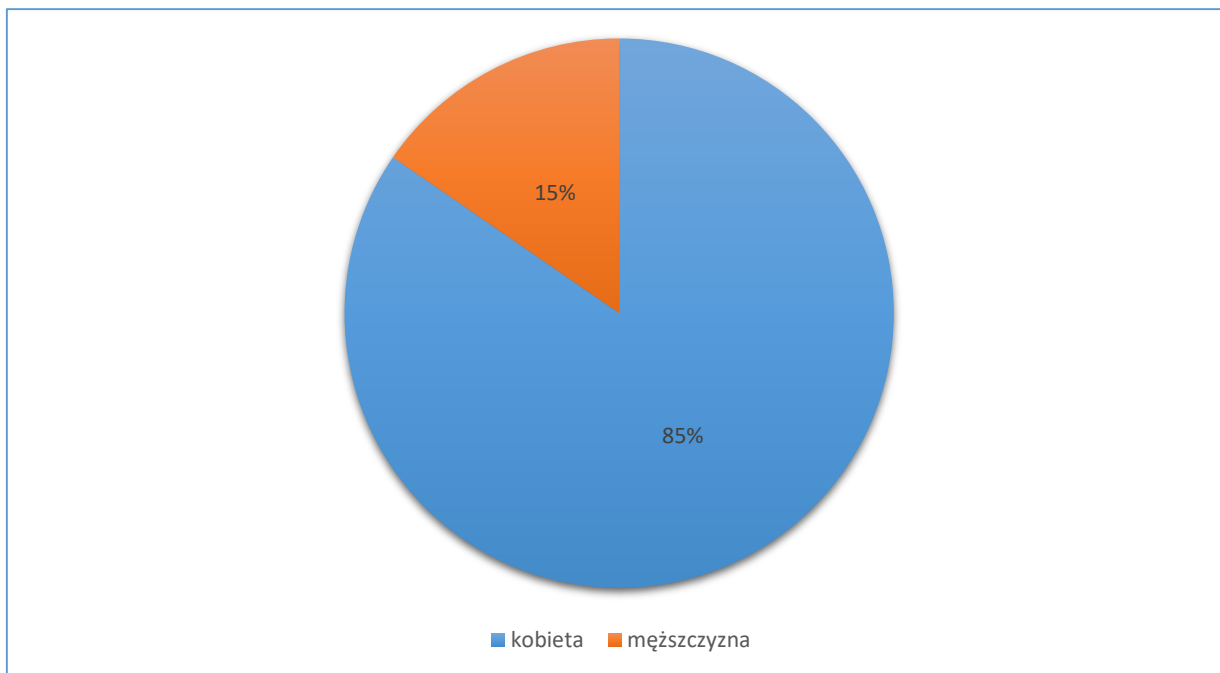
Źródło: Dane pozyskane z Placówek Oświatowych ze sprawozdań MGOPS.

2. Sytuacja rodziny i dziecka w Mieście i Gminie Skała

Niniejsza analiza sytuacji dziecka i rodziny w środowisku lokalnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w maju i czerwcu 2022 roku. Badania prowadzone były wśród dorosłych mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji działających na terenie Miasta i Gminy Skała, którzy na co dzień pracują z rodzinami. W badaniu wzięło udział 100 osób. Poruszane w badaniu zagadnienia dotyczyły wybranych problemów związanych z sytuacją rodziny i dziecka w Mieście i Gminie Skała. Ankieta była anonimowa, pytania zamknięte, półotwarte i otwarte z możliwością dopisania własnych przemyśleń. W poszczególnych pytaniach respondenci mieli możliwość wyboru kilku odpowiedzi. Analiza wyników pozwoli określić aktualny obraz rodziny i dziecka w Mieście i Gminie Skała.

Zarówno dorośli respondenci, jak i młodzież biorący udział w badaniach zostali zapytani o płeć. Z uzyskanych informacji wynika, że 84,6 % osób to kobiety, a 15,4 % to mężczyźni. Poniższy wykres obrazuje jak procentowo rozkłada się udział kobiet i mężczyzn w przeprowadzonym badaniu ankietowym.

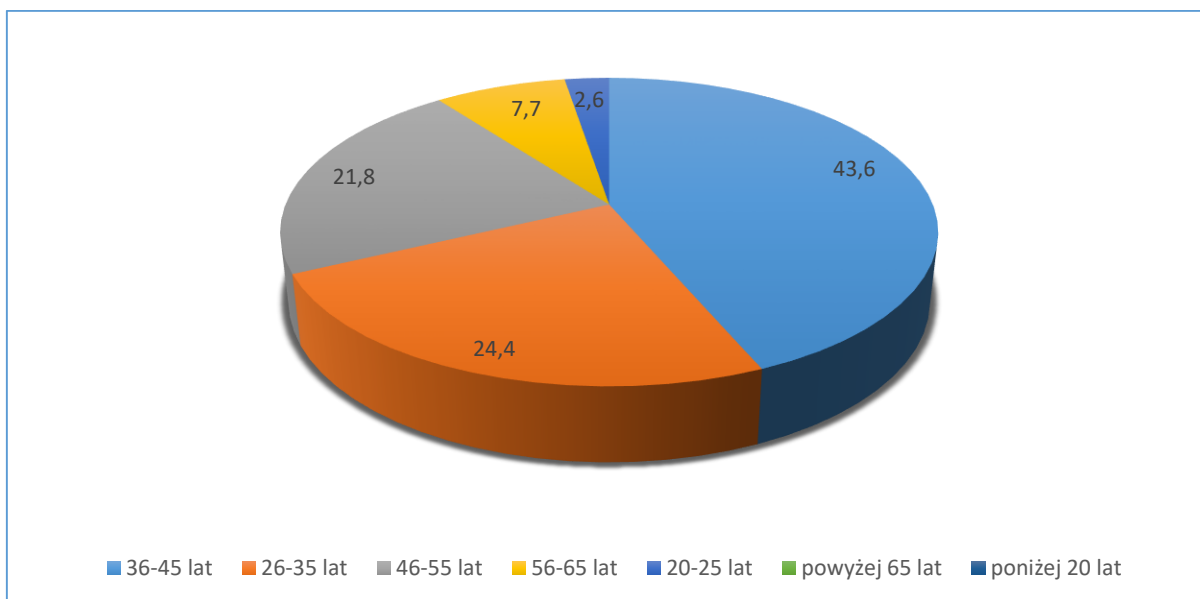
Wykres 1. Podział ankietowanych ze względu na płeć

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Ankietowani zostali zapytani również o wiek. Poniższy wykres obrazuje jak procentowo przedstawia się wiek osób biorących udział w ankiecie.

Wykres 2. Podział ankietowanych ze względu na wiek

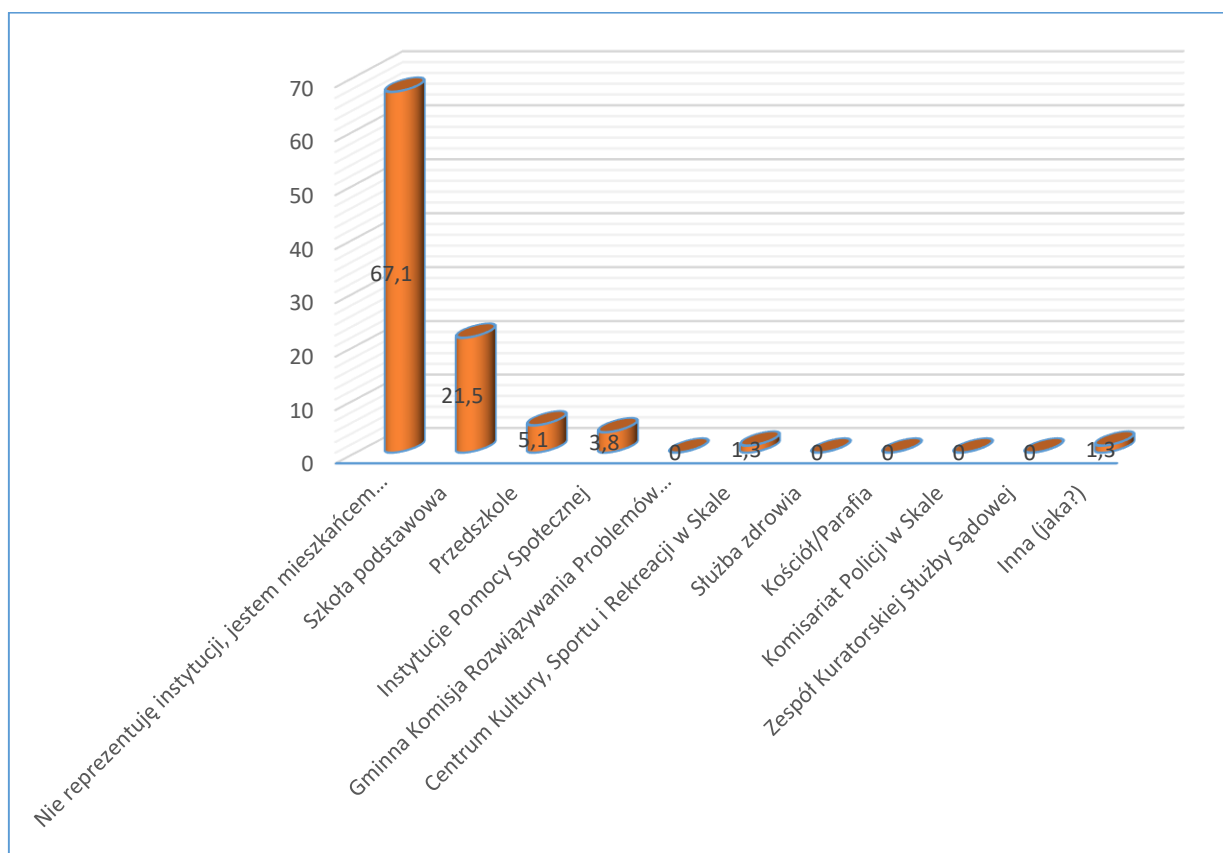

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Struktura wieku wśród ankietowanych kształtuje się następująco 43,6 % stanowią ankietowani w wieku 36-45 lat, 24,4 % stanowią ankietowani w wieku 26-35 lat, 21,8 % to ankietowani w wieku 46-55 lat, 7,7 % to ankietowani w wieku 56-65 lat oraz 2,6 % stanowią ankietowani w wieku 20-25 lat, brak ankietowanych powyżej 65 lat i poniżej 20 lat.

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali zapytani o instytucję lub też organizację jaką reprezentują. Dane dotyczące ww. zostały zamieszczone na poniższym wykresie nr 3.

Wykres 3. Instytucje i organizacje reprezentowane przez wypełniających ankietę

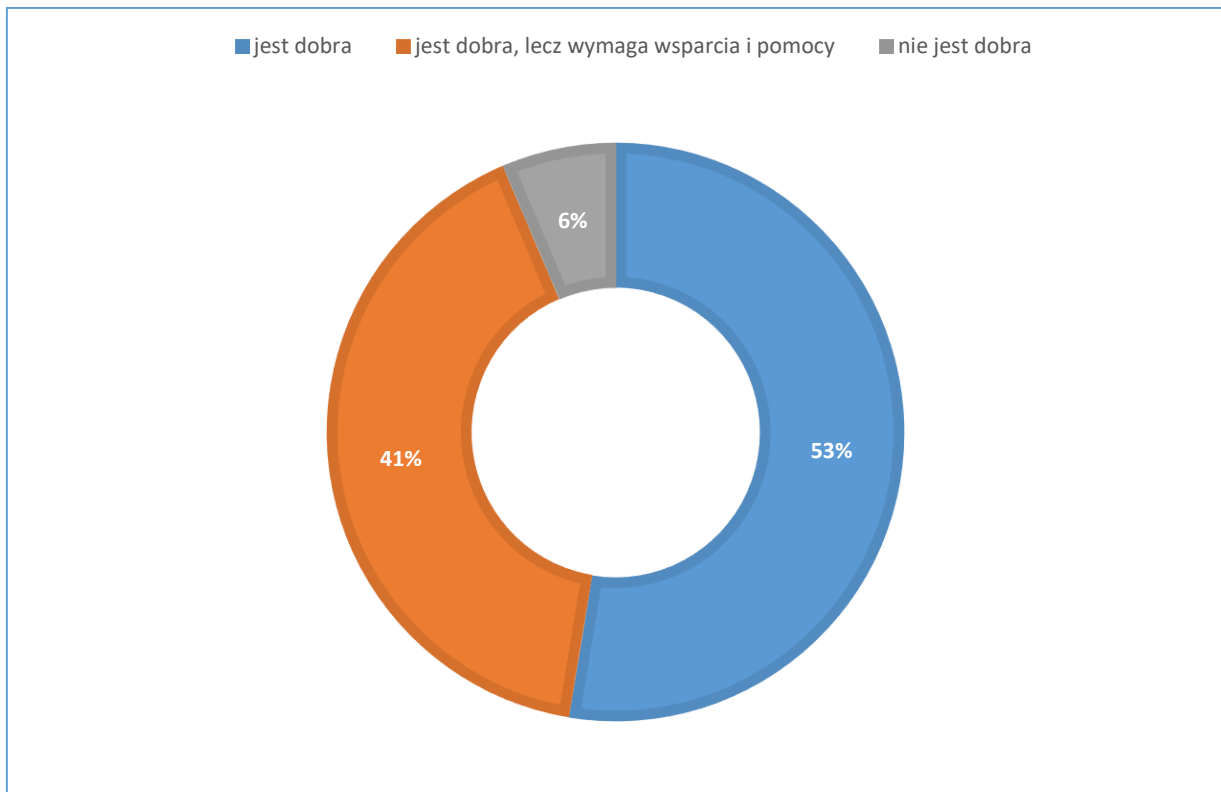

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Na powyższym wykresie przedstawione są dane dotyczące jaką instytucję lub organizację reprezentowali respondenci. Z przeprowadzonych badań wynika, że 67,1 % ankietowanych nie reprezentuje żadnej z wymienionych instytucji, są mieszkańcami Miasta i Gminy Skala, 21,5 % badanych reprezentuje Szkoły Podstawowe, 5,1 % ankietowanych reprezentuje Przedszkola, 3,8 % ankietowanych to przedstawiciele Instytucji Pomocy Społecznej. Taki sam wynik tj. 1,3 % respondentów reprezentuje Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz inne instytucje. Pozostałe przykładowo wymienione instytucje uzyskały 0 % odpowiedzi ankietowanych.

Kolejne pytanie dotyczyło oceny sytuacji materialno-bytowej mieszkańców Miasta i Gminy Skała. Odpowiedzi respondentów obrazuje poniższy wykres.

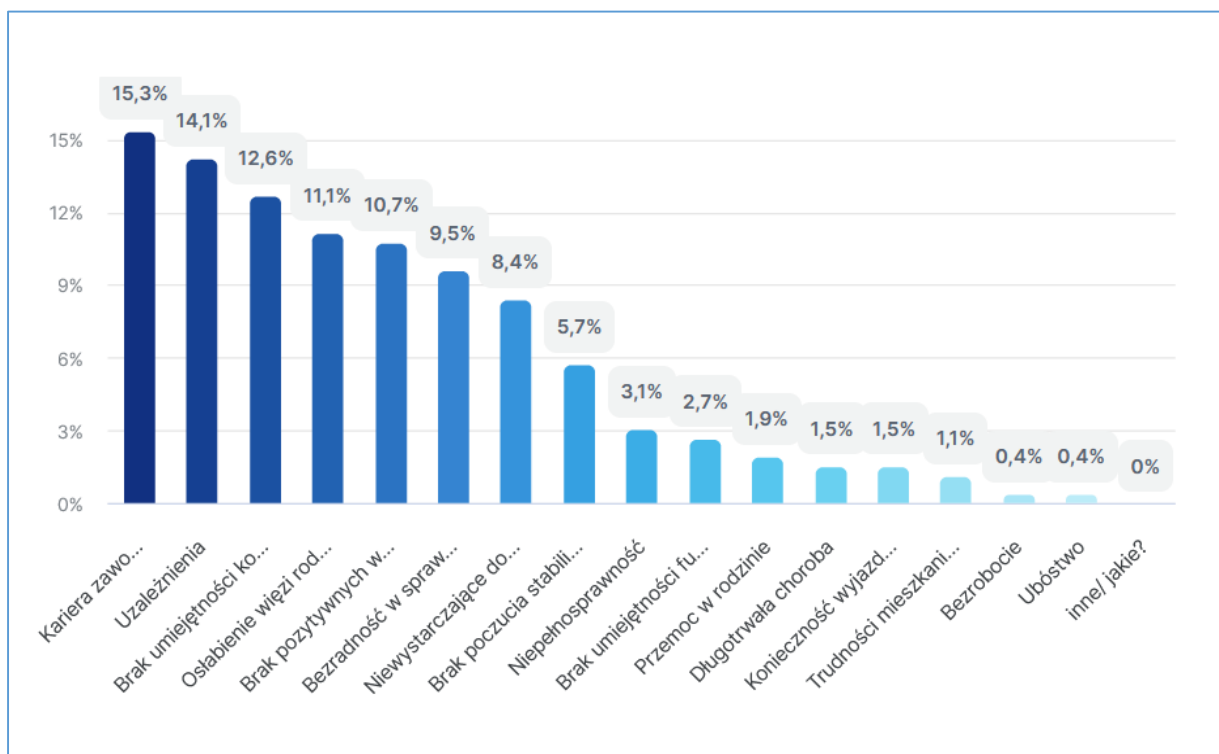
Wykres 4. Sytuacja materialno-bytowa mieszkańców Miasta i Gminy Skała

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Jak wynika z powyższego wykresu ponad 53 % ankietowanych ocenia pozytywnie sytuację materialno-bytową rodzin z terenu Miasta i Gminy Skała (wybrali odpowiedź: „Jest dobra”), 41 % respondentów odpowiedziało, że jest dobra, lecz wymaga wsparcia. Jedynie znikoma liczba osób 6 % wskazała, że sytuacja materialno-bytowa rodzin nie jest dobra.

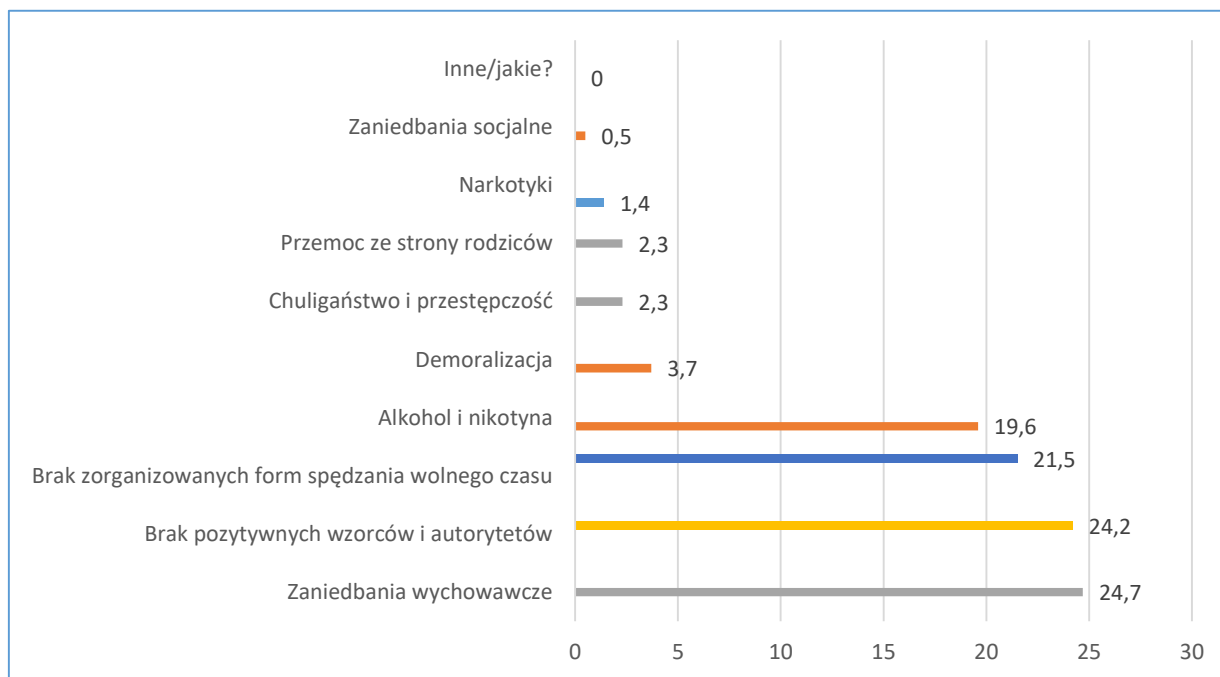
W kolejnym pytaniu ankiety skierowanej do respondentów poproszono o wskazanie najczęściej występujących problemów w rodzinach zamieszkujących terenie Miasta i Gminy Skała. Na poniższym wykresie można zobaczyć jak rozłożyły się odpowiedzi.

Wykres 5. Najczęściej występujące problemy w rodzinach

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Do najważniejszych problemów, które najczęściej dotykały rodziny respondenci w badaniu zaliczyli: kariera zawodowa rodziców, brak czasu dla dzieci w ilości 15,3 % osób, następnie z niewielką ilością mniej bo 14,1 % badanych osób odpowiedziało, że problemem są uzależnienia w rodzinach, kolejno 12,6 % respondentów zaznaczyło odpowiedź „Brak umiejętności komunikacji”, 11,1 % odpowiedziało, że „Oslabienie więzi rodzinnych”, 10,7 % osób wskazało „Brak pozytywnych wzorców – dziedziczenie negatywnego stylu życia”, 9,5 % osób zaznaczyło odpowiedź „Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (trudności wychowawcze), 8,4 % respondentów wskazało „Niewystarczające dochody”, 5,7 % osób napisało „Brak poczucia stabilizacji w rodzinach”, 3,1 % ankietowanych wskazało „Niepełnosprawność”, 2,7 % osób zaznaczyło „Brak umiejętności funkcjonowania w środowisku, izolacja, marginalizacja”, 1,9 % respondentów wskazało „Przemoc w rodzinie”, taką samą liczbę głosów tj. 1,5 % badanych zaznaczyło „Długotrwała choroba” oraz „Konieczność wyjazdu za granicę w poszukiwaniu pracy przez jednego lub obydwójga rodziców”, 1,1 % osób odpowiedziało „Trudności mieszkaniowe”, 0,4 % respondentów wskazało „Ubóstwo” i „Bezrobocie”.

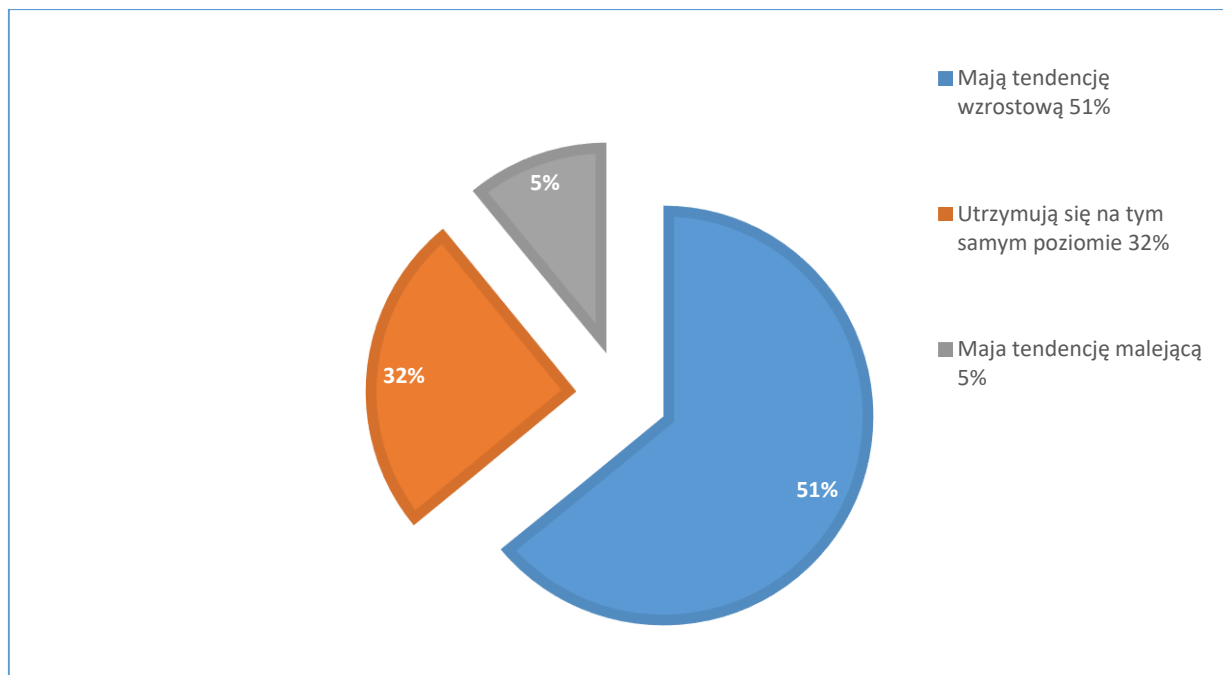
Wykres 6. Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży na terenie Miasta i Gminy Skała

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

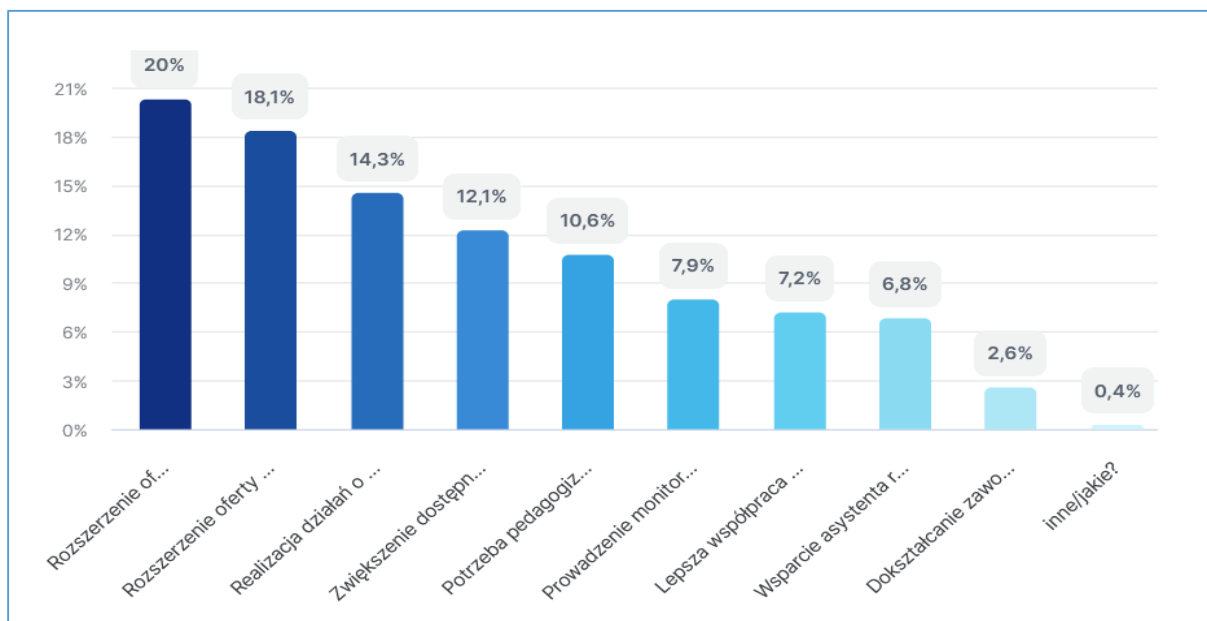
Na powyższym wykresie dotyczącego negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży, które najczęściej można dostrzec na terenie Miasta i Gminy Skała. Ankietowani odpowiedzieli, że jest to zaniedbanie wychowawcze (24,7%), kolejno brak pozytywnych wzorców i autorytetów (24,2%), brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (21,5%), alkohol i nikotyna (19,6%), demoralizacja (3,7%), chuligaństwo i przestępczość (2,3%), narkotyki (1,4%), zaniedbanie socjalne (0,5%).

Należy w tym miejscu także podkreślić, iż 51% ankietowanych uważa, że negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzieży mają tendencję wzrostową. Jedynie 5% ankietowanych ocenia, że tendencja tych negatywnych zjawisk jest malejąca. Podczas, gdy 32% uważa, że utrzymuje się przez ostatnie lata na stałym poziomie. Obrazuje to poniży wykres.

Wykres 7. Tendencja zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży na terenie Miasta i Gminy**Skala**

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

W dalszej części badania zapytano respondentów jakie działania należy podjąć, aby ograniczyć lub zapobiegać występowaniu problemów w rodzinach. Poniższe zestawienie pozwoli przyglądnąć się jak rozkładały się odpowiedzi ankietowanych.

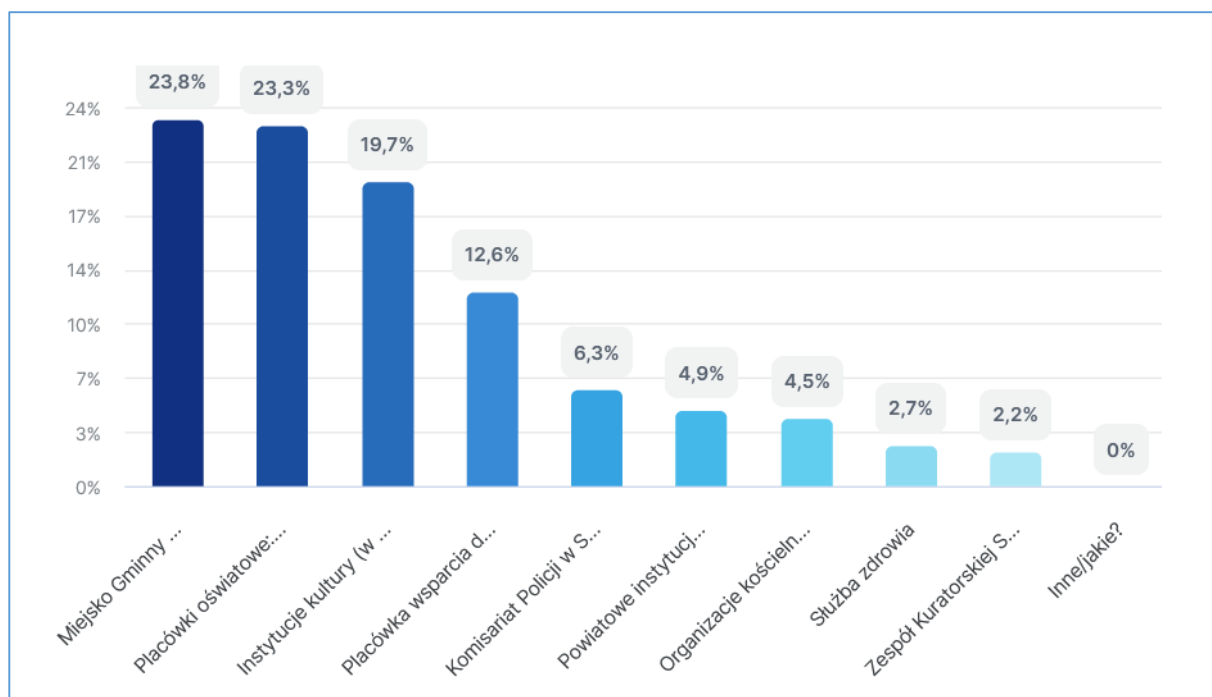
Wykres 8. Działania służące zapobieganiu problemom w rodzinie

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

W oparciu o analizę powyższego wykresu można zauważyć, że najczęściej wybieranymi przez ankietowanych odpowiedziami były: rozszerzenie oferty zajęć kulturalno – sportowych (20%), rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (18,1%), rozszerzenie działań o charakterze profilaktycznym (14,3%), zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (12,1%), potrzeba pedagogizacji rodziców (10,6%), prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem, (7,9%), lepsza współpraca między instytucjami działającymi na rzecz rodziny (7,2%), wsparcie asystenta rodzin dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi (6,8%), doksztalcanie zawodowe pracowników instytucji współpracujących w obszarze pomocy rodzinie (2,6%).

W dalszej części badania ankietowego poproszono respondentów o wskazanie instytucji i, organizacji, które swoją działalnością mogą przyczynić się do poprawy sytuacji rodzin z terenu Miasta i Gminy Skała. Dane przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 9. Instytucje i organizacje przyczyniające się do poprawy sytuacji rodzin

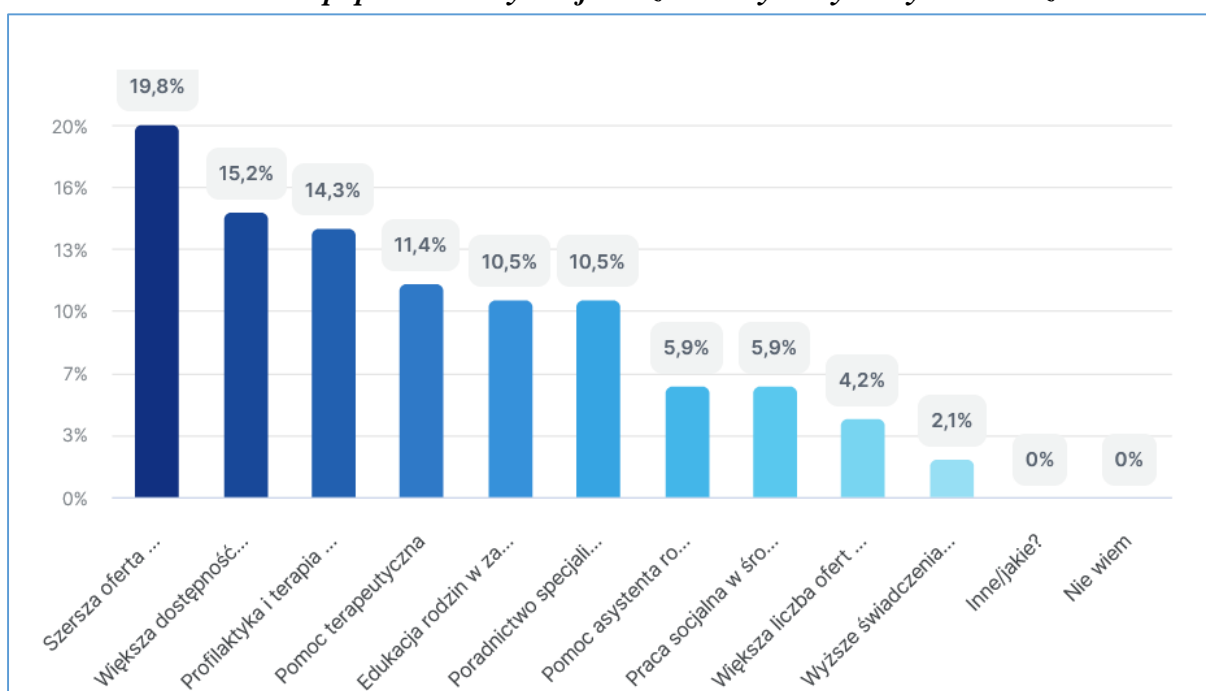

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Według wyników, które reprezentuje wykres 9 instytucje, które mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji rodziny zdaniem ankietowanych to: Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale (23,8%), Placówki oświatowe: szkoły, przedszkola (23,3%), Instytucje

kultury (w tym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale, biblioteki) Fundacje, inne stowarzyszenia pozarządowe i organizacje (19,7%), Placówka wsparcia dziennego (świetlica) 12,6%), Komisariat Policji w Skale (6,3%), Powiatowe instytucje (w tym Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Placówki oświatowe: szkoły, przedszkola (4,9%), Organizacje kościelne, zespoły charytatywne (4,5%), Służba zdrowia (2,7%), Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (2,2%).

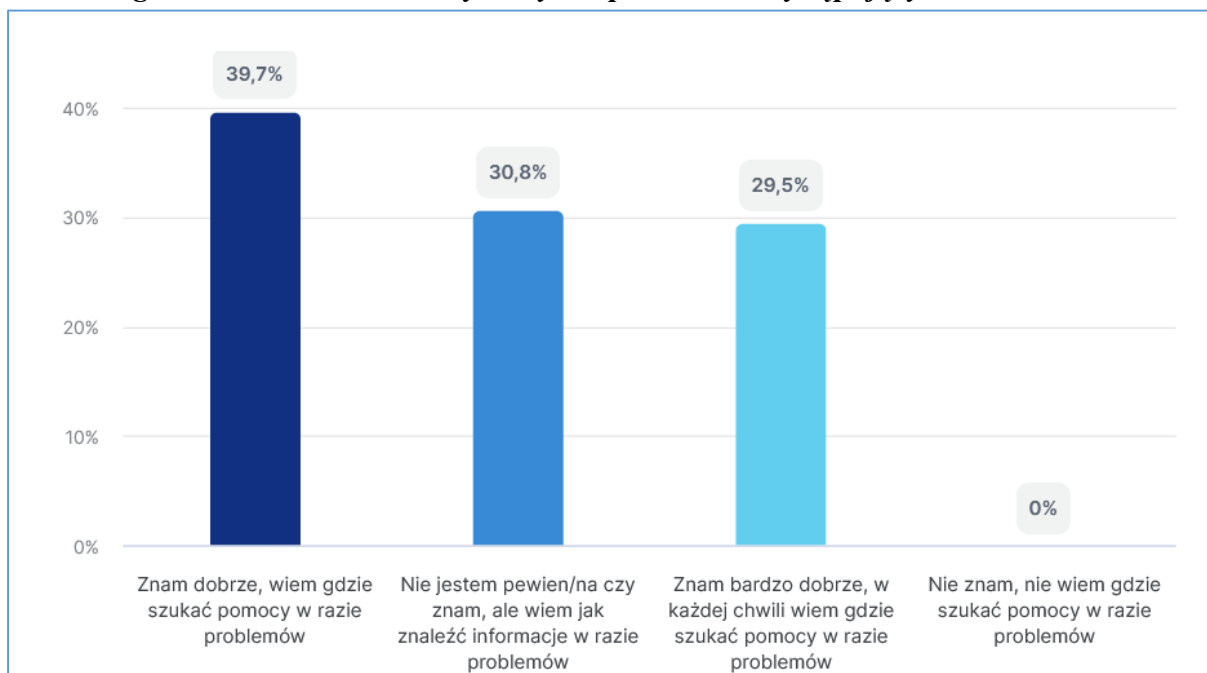
Wykres 10. Formy wsparcia, które powinny być podejmowane w gminie Skala na szerszą skalę w celu poprawienia sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo.

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

W oparciu o analizę danych z powyższej tabeli można zauważyć, że najczęściej wybieranymi przez ankietowanych odpowiedziami były: Szersza oferta spędzania czasu wolnego 19,8% , Większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych 15,2%, Profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie 14,3%, Pomoc terapeutyczna 11,4%, Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich 10,5%, Poradnictwo specjalistyczne 10,5%, Pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej 5,9%, Praca socjalna w środowisku 5,9%, Większa liczba ofert pracy 4,2%, Wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych 2,1%.

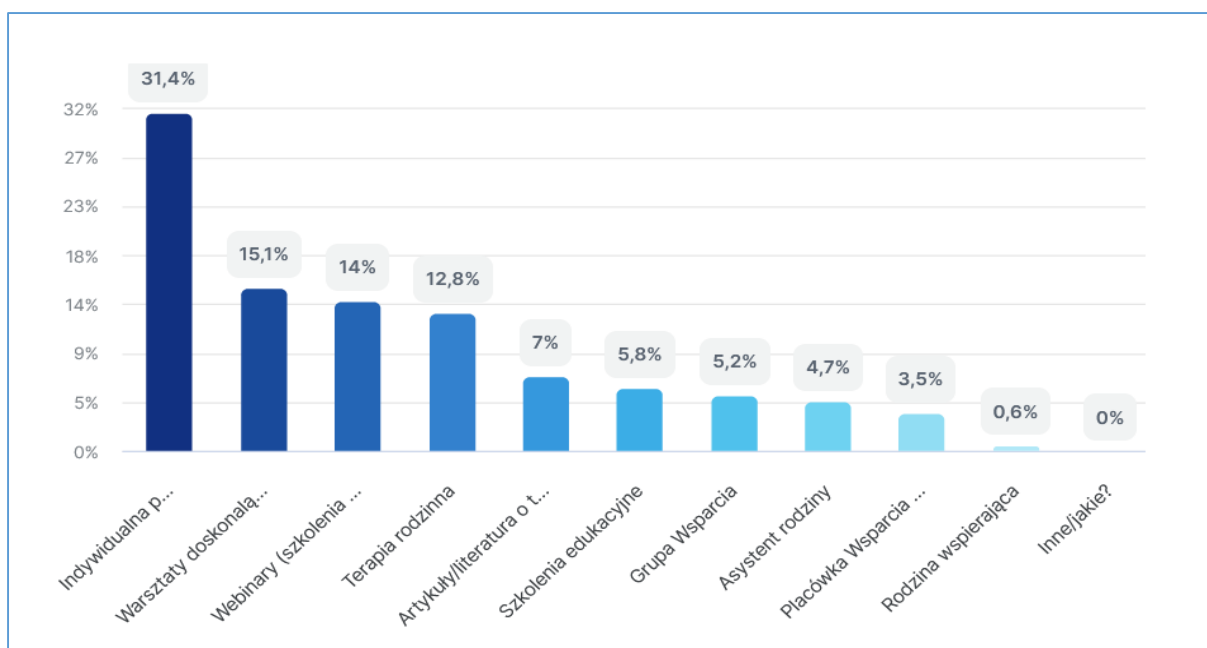
Wykres 11. Czy zna Pan/Pani dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie trudności życiowych i problemów występujących w rodzinie?

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Z powyższych danych można zauważyć, że mieszkańcy Gminy Skała znają dobrze dane instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie trudności życiowych i problemów występujących w rodzinach. Kolejno 39,7% zna dobrze, wie gdzie szukać pomocy w razie problemów, 30,8% nie jest pewna czy zna, ale wie jak znaleźć informacje w razie problemów, 29,5% zna bardzo dobrze, w każdej chwili wiem gdzie szukać pomocy w razie problemów.

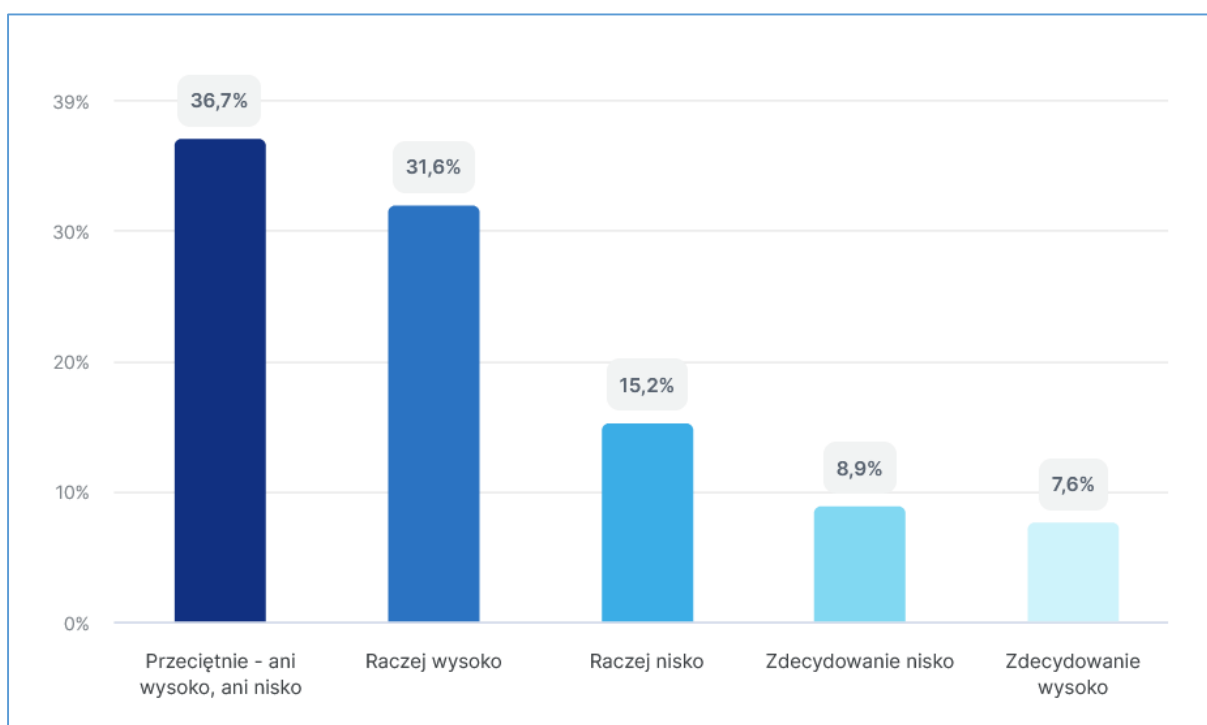
Wykres 12. Preferowane formy wsparcia w sytuacji trudności wychowawczych.

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Opierając się na uzyskanych wynikach należy zauważyć, 31,4 % badanych w sytuacji trudności wychowawczych wybrałoby skorzystanie z indywidualnej pomocy psychologicznej/terapeutycznej/pedagogicznej. Natomiast 15,1% badanych chętnie skorzystałaby z warsztatów doskonalących umiejętności wychowawcze (np. szkoła dla rodziców). Podobnie, bo 14% ankietowanych zgłosiłoby się na terapię rodzinną. Najmniej przekonującymi dla ankietowanych formami wsparcia w sytuacji trudności wychowawczych są: rodzina wspierająca – jedynie 0,6% respondentów zdecydowałoby się na taki rodzaj pomocy.

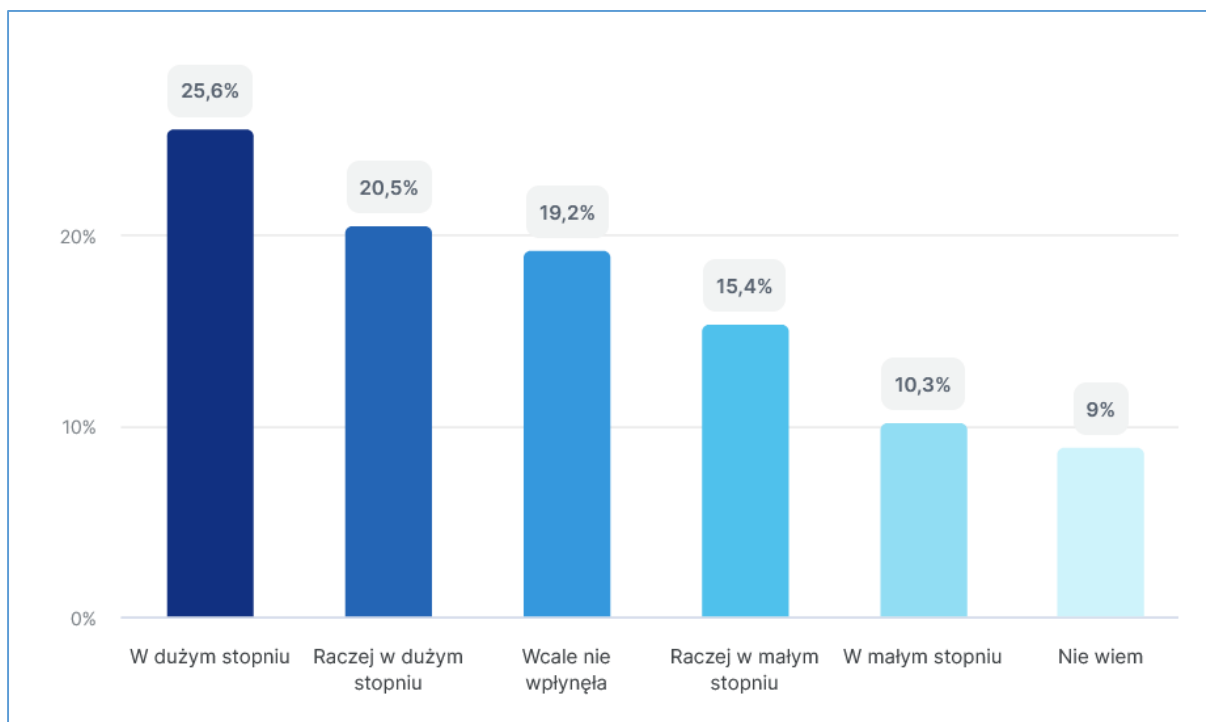
Wykres 13. Jak ocenia Pan/Pani dostęp do wyżej wskazanych form wsparcia rodzin na terenie gminy Skała?

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

Dane zawarte na wykresie nr 13 ukazują wyniki dotyczące oceny z korzystanych form wsparcia na terenie Miasta i Gminy Skała. Respondenci udzielili odpowiedzi w następujący sposób: 36,7% ankietowanych odpowiedział „Przeciętnie - ani wysoko, ani nisko”, 31,6% „Raczej wysoko”, 15,2% „Raczej nisko”, 8,9% „Zdecydowanie nisko”, 7,6% „Zdecydowanie wysoko”.

Wykres 14. W jakim stopniu Pan/Pani zdaniem pandemia koronawirusa SARS-Co-2 wpłynęła na funkcjonowanie Pan/Pani rodziny?

Źródło: dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, opracowanie własne

W przeprowadzonej ankiecie respondenci zostali również zapytani o to „Jakie pozytywne zjawiska pojawiły się lub nasiliły w rodzinach w związku z sytuacją epidemiczną?” Ankietowani udzielili zróżnicowanych odpowiedzi na ww. pytanie. Odpowiedzi, które powtarzały się najczęściej to: „Zwiększenie więzi rodzinnych”, „Zacieśnienie więzi rodzinnych”, „Spędzanie czasu z rodziną”. Z powyższych odpowiedzi można wywnioskować, że respondenci zauważają pozytywne zjawiska spowodowane sytuacją epidemiczną.

Ankietowani zostali również zapytani o to „Jakie negatywne zjawiska pojawiły się lub nasiliły w rodzinach w związku z sytuacją epidemiczną?” Z wybranych odpowiedzi udzielonych przez respondentów, które najczęściej się powtarzały to: „Izolacja społeczna”, „Brak chęci powrotu dzieci do nauki stacjonarnej”, „Uzależnienie od sprzętów komputerowych”. Z powyższych odpowiedzi można wywnioskować, że ankietowani zauważają również dużo negatywnych aspektów spowodowanych sytuacją epidemiczną.

Ostatnim pytaniem, o które zostali zapytani respondenci było: „Proszę wskazać co można zrobić, aby poprawić skuteczność działań na rzecz wspierania rodzin?”. Pytaniami, które najczęściej powtarzały się wśród ankietowanych były: „Działania profilaktyczne”, „Poszerzyć ofertę kulturalną tzn. spędzania czasu wolnego wraz z dziećmi”, „Pomoc psychologiczna”,

„Pedagogizacja rodziców”, „Rozszerzyć ofertę kulturalną dla dzieci i rodziców”. Z powyższych odpowiedzi można wywnioskować, że ankietowani szczególną uwagę zwrócili na potrzebę szeroko rozumianej profilaktyki, mającej na celu pedagogizację rodziców oraz całych rodzin. Potrzeba jest również rozszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców Miasta i Gminy Skąła.

3. Wsparcie udzielane rodzinom w Mieście i Gminie Skąła

Podrozdział ten ukazuje formy wsparcia rodziny realizowane na terenie Miasta i Gminy Skąła. Główną instytucją w Gminie, która swoją działalność skupia wokół wspomaganie rodziny jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tut. Ośrodek obejmuje pomocą, w formie pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych, rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną tj. pomocą pieniężną oraz niepieniężną na przestrzeni lat 2019-2021. Do pomocy pieniężnej należy przede wszystkim zaliczyć: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek z tytułu zdarzenia losowego. Natomiast pomoc niepieniężna to m.in.: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, zapewnienie posiłku.

Tabela nr. 3 Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	196	146	109
Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	423	289	204

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli, liczba ludności korzystający z systemu pomocy społecznej (bez względu na rodzaj i formę), sukcesywnie spada. W roku 2019 osób korzystających z systemu pomocy społecznej było 423, a już w roku 2021 o połowę mniej bo już tylko 204 osoby.

Ustawa o pomocy społecznej wymienia powody, które obok kryterium dochodowego uzasadniają przyznanie pomocy w postaci różnego rodzaju świadczeń. Liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej, ze względu na powód jej przyznania, obrazuje tabela nr. 4 pokazana poniżej.

Tabela nr. 4 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2019-2021

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Ubóstwo	192	152	155
Sieroctwo	0	0	1
Bezdomność	5	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietności)	31	20	12
Bezrobocie	95	62	56
Niepełnosprawność	58	61	60
Długotrwała lub ciężka choroba	111	101	94
Przemoc w rodzinie	1		0
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (w tym rodziny niepełne)	50	24	6
Alkoholizm	15	7	5
Narkomania	0	0	0
Zdarzenia losowe	3	0	3
Sytuacja kryzysowa	21	0	5
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich lat najczęstszymi powodami przyznania świadczeń były: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność. Różnorodność powodów przyznania pomocy społecznej jest duża, świadczy to o konieczności kontynuowania kompleksowych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na początkowym etapie występowania którejkolwiek dysfunkcji. Pozwala to zapobiec głębokiemu

kryzysowi w rodzinie, który może skończyć się odebraniem dzieci z rodzin biologicznych. Przy zapewnieniu wsparcia asystenta rodziny a także pracowników socjalnych oraz pomocy innych instytucji w znacznym stopniu rosną szanse na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale proponuje Klientom z terenu Miasta i Gminy Skala możliwość skorzystania z pomocy społecznej w formie dożywiania. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych tą formą wsparcia.

Tabela nr. 5 Liczba osób objętych wsparciem w formie dożywiania w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
Rządowy program pomoc państwa w zakresie dożywiania	194	173	178
<u>W tym pomoc w formie:</u>			
Posiłku dla dzieci	107	77	73
Posiłku dla pozostałych osób	94	100	111
Zasiłku celowego	120	152	147
Świadczenia rzeczowego	0	0	0
Pomoc w formie posiłku nie wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego	9	9	4

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Analiza danych zawartych w tabeli, pokazuje jak na przestrzeni lat 2019-2021 zmieniła się liczba osób objętych pomocą w formie dożywiania. Ogólna liczba osób korzystających z posiłków zmalała z 194 (2019 r.) do 173 (2020r.), również liczba dzieci korzystających z ww. formy pomocy zmalała w tym dzieci z 107 (2019 r.) do 73 (2021 r.).

Kolejną formą pomocy świadczonej mieszkańcom z terenu Miasta i Gminy Skala jest praca socjalna. Skierowana jest na przywrócenie zdolności do samodzielnego funkcjonowania Klienta pomocy społecznej i nie jest uzależniona od posiadanego przez osobę lub rodzinę dochodu. Praca socjalna jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości Klienta, że pracownik socjalny chce i może pomóc, pod warunkiem, że Klient zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni

wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w nagłych przypadkach sytuacji kryzysowych jak i w rozwiązywaniu codziennych problemów.

Poniższa tabela obrazuje ilość osób objętych pomocą w formie pracy socjalnej w latach 2019-2021.

Tabela nr. 6 Liczba osób objętych wsparciem w formie pracy socjalnej w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	196	179	186
Liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	423	380	369

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że w lata 2020-2021 znacznie spadła ilość osób korzystających z formy wsparcia jaką jest praca socjalna w stosunku do roku 2019.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, jako zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej. System świadczeń rodzinnych jest wsparciem dla rodzin oraz osób niepełnosprawnych. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest świadczeniem, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka i przyznawany jest na roczny okres zasiłkowy. O przyznaniu zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami decyduje kryterium dochodowe. Rodzinom, w których domownik/dziecko legitymuje się stosownym orzeczeniem o niepełnosprawności przysługują świadczenia pielęgnacyjne. Mają one na celu m.in. częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela nr. 7 Liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych w latach 2019-2021

Rok	2019		2020		2021	
	Kwoty	Liczba świadczeń	Kwoty	Liczba świadczeń	Kwoty	Liczba świadczeń
Zasilek rodzinny	739 137	6 284	656 017,02	5 669	532 789,06	4 703
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:						
urodzenia dziecka	14 000	14	8 000,00	8	13 000,00	13
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	86 124	221	107 497,31	275	58 890,30	155
samotnego wychowania i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0	0	0	0
samotnego wychowywania	42 460	220	24 271,66	137	17 439,99	97
kształcenia i rehabilitacji	24 710	227	25 241,76	246	15 342,22	169
rozpoczęcia roku szkolnego	33 400	334	30 538,88	317	26 042,43	279
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	48 085	665	48 011,01	698	36 992,91	572
wychowywania w rodzinie wielodzietnej	57 475	605	62 117,26	661	57 674,15	624
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	70 000	70	73 000,00	73	56 000,00	56
Świadczenie rodzicielskie	124 985	137	86 374,90	92	126 718,50	137

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Jak można wywnioskować z powyższej tabeli na przestrzeni lat 2019-2021 nastąpił spadek liczby wypłaconych świadczeń rodzinnych z 6 284 w 2019 roku do 4 703 w 2021 roku. W 2019 roku tut. Ośrodek przekazał rodzinom zamieszkującym teren Miasta i Gminy Skala świadczenia rodzinne na łączną kwotę 739 137 zł podczas gdy w 2021 roku kwotę 532 789,06 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są wypłacane osobą uprawnionym zamieszkałym na terenie Miasta i Gminy Skąpa na poczet zasądzonych alimentów, jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika jest bezskuteczna. Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionych do alimentów ma na celu:

- Wspieranie osób, które nie otrzymują należnych alimentów od osób zobowiązanych,
- Prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych poprzez działania zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe rozliczenie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021.

Tabela nr. 8 Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Łączna kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	171 200,00	160 553,90	174 768,23
Liczba świadczeniobiorców	31	31	39
Liczba świadczeń	394	380	381

Źródło: dane MGOPS w Skąpie, opracowanie własne

Jak wynika z powyższych danych liczba świadczeniobiorców z wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021 można powiedzieć, że utrzymuje się na tym samym poziomie.

Miasto i Gmina Skąpa realizuje zadania wynikające z ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Ogólnopolska karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. W 2019 roku 252 rodzin złożyło wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny i otrzymało uprawnienia do korzystania z programu. W roku 2020 przyznano uprawnienia 138 nowym rodzinom, natomiast w 2021 roku wydano 3 dodatkowe formy Kart Dużej Rodziny (karty elektroniczne). Poniesione koszty na wydawania Kart Dużej Rodziny pokryte były w całości ze środków budżetu państwa w kwocie 335,83 zł. Dodatkowo ze środków własnych dokonano zwrotu nadpłaconych przez mieszkańców opłat za

wydanie Kart Dużej Rodziny w wysokości 6,84 zł.

Od 2016 roku w oparciu o ustawę o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzice mogą skorzystać także z świadczenia wychowawczego „500 plus”. Świadczenie przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na każde dziecko do dnia ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Celem świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W poniższej tabeli przedstawione jest zestawienie świadczenia wychowawczego „500+” w latach 2019-2022.

Tabela nr. 9 Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych „500+” w latach 2019-2021

Świadczenie wychowawcze „500+”	Liczba świadczeń	Liczba osób	Liczba rodzin	Kwota świadczenia
2019	19 771	2 193	1 378	9 855 618,50
2020	25 855	2 282	1 373	12 856 662,24
2021	25 934	2 381	1 458	12 910 222,54

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Z danych zamieszczonych w tabeli nr. 8 wynika, że z każdym kolejnym rokiem wzrastała liczba rodzin, którym Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale wypłacał świadczenie wychowawcze „500+”.

Realizacja Programu „Dobry start”, który ma na celu wspieranie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Świadczenie „Dobry start” otrzymują rodzice, opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni i wynosi ono 300 zł jednorazowo. Świadczenie przysługuje do 20 roku życia, w przypadku dziecka niepełnosprawnego do ukończenia 24 roku życia. W ramach Programu „Dobry start” wydatki związane z wypłatą i obsługą świadczeń „300+” w 2019 roku wyniosły 450 290,00 zł. Na realizację świadczenia „Dobry start” w 2020 roku zaplanowano 431 700,00 zł. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 431 700,00 zł tj. 100% zaplanowanej kwoty. W roku 2020 świadczenie „Dobry start” przyznano 1 458 rodzinom. Od 2021 roku wypłatę świadczenia „Dobry start” realizują Zakłady Ubezpieczeń Społecznych. Ośrodki pomocy społecznej w 2021 roku wypłaciły jedynie świadczenie, na które wnioski zostały złożone w końcu 2020 roku. W 2021 roku świadczenie dobry start zostało przekazane w ramach wniosków złożonych w roku,

2020 na co wydatkowano środki w budżetu państwa wraz z należnymi kosztami obsługi zadania w wysokości 5 889,99 zł.

W oparciu o ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” rodziny mogą ubiegać się o jednorazowe świadczenie, w wysokości 4 000 zł, z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Z wyżej opisanej formy wsparcia skorzystały: w 2019 roku – 2 rodziny, w 2020 roku – żadna rodzina, w 2021 roku – żadna rodzina.

Inną formą wsparcia, proponowaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jest objęcie ich pomocą przez asystenta rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest wspomaganie rodziców w wypełnianiu ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej. W przypadku, gdy dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, asystent współpracuje z rodziną biologiczną na rzecz powrotu małoletnich dzieci do rodziny. Od 2017 roku obowiązuje ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, która rozszerzyła zakres obowiązków asystenta rodziny o koordynację poradnictwa na rzecz rodzin oczekujących lub wychowujących niepełnosprawne dziecko, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Poniższa tabela ukazuje podstawowe dane dotyczące asystentury realizowanej na terenie Miasta i Gminy Skała.

Tabela nr. 10 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019-2021

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych koordynacją poradnictwa zgodnie z ustawą „Za życiem”	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2019	12	2	24
2020	15	2	26
2021	13	0	19

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Rodziny przeżywające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mogą również ubiegać się o pomocze

strony tzw. rodzin wspierających. Rodzina wspierająca to rodzina lub osobaz kręgu otoczenia dziecka (sąsiedzi, krewni, dziadkowie, znajomi), która w oparciu o umowę z Gminą, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie wspieranej w opiecei wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych zgodnie z potrzebami rodziny. W latach 2019-2021 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale podejmował działania w celu pozyskanie kandydatów mogących pełnić funkcję rodzin wspierających. Na stronie internetowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sale opublikowano ogłoszenie o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia ww. funkcji, informacja została również umieszczona na tablicy ogłoszeń w Ośrodku. Pomimo podjętych działań, nie udało się pozyskać rodzin wspierających, stąd żadna rodzina z terenu Miasta i Gminy Skala nie jest objęta tą formą pomocy.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Tabela nr. 11 Liczba dzieci oraz odpłatność za pobyt dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2019-2021

Rok	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Łączna kwota wydatków za pobyt dzieci przebywających w pieczy zastępczej
2019	6	24645,36 zł
2020	6	56 471, 51 zł
2021	7	22 000, 39 zł

Źródło: dane MGOPS w Skale, opracowanie własne

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy

zastępczej. Koszty kształtują się na poziomie:

- 10% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku następnym latami pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z uwagi na potrzebę dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale z dniem 29.06.2021 r. Uchwałą Rady Miasta utworzy „Punkt Informacji, Wsparcia Rodzin i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą”. Klientami ww. Punktu będą osoby i rodziny, w których występują przesłanki do udzielenia pomocy, a w szczególności przemoc oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W ramach utworzonego Punktu można skorzystać z bezpłatnych usług takich specjalistów jak:

- dyżur mediatora,
- dyżur psychologa,
- dyżur terapeuty uzależnień.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Skąła mogą skorzystać również w siedzibie Ośrodka z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skale działa również "Zespół Interdyscyplinarny". Celem działania Zespołu jest koordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Miasta i Gminy Skąła. Zespół ma za zadanie pomoc rodzinom znajdującym się w kryzysie i rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz rozwiązywanie konkretnych problemów w rodzinie.

4. Zasoby wspierające rodzinę i dziecko w Mieście i Gminie Skąła

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko są instytucje i organizacje, które działają na terenie Gminy, bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców.

W Mieście i Gminie Skąła oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje organizacje, mające w centrum swoich zainteresowań rodzinę i dziecko.

Działania na rzecz rodziny w Mieście i Gminie Skała podejmowane są między innymi przez:

- Urząd Miasta i Gminy w Skale,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale (Punkt Informacji, Wsparcia Rodzin i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, asystent rodziny, pracownicy socjalni),
- Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skale,
- Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale,
- Komisariat Policji w Skale,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skale,
- Placówki oświatowe na terenie Miasta i Gminy Skała,
- Administrację Szkół w Mieście i Gminie Skała,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Miejsko – Gminną Bibliotekę Publiczną w Skale,
- Parafie, stowarzyszenia i fundacje, Koło Gospodyń Wiejskich, klub sportowy,
- Placówkę Wsparcia Dziennego (otwarta od lipca 2022 r.)
- Filie Specjalistycznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Powiatu Krakowskiego w Skale.

Ponadto rodziny i dzieci z terenu Miasta i Gminy Skała mogą korzystać z bezpłatnego wsparcia instytucji spoza terenu gminy, m.in.:

- Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Powiatu Krakowskiego w Krakowie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie,
- Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Korzkwi (pomoc świadczona na terenie Miasta i

Gminy Skała),

- Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Krakowie.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT opiera się na usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu, z całego posiadanego zasobu informacji, zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. Analiza SWOT bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

W przypadku Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lat 2023-2025 dla Miasta i Gminy Skała analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją. Pozwala oszacować potencjał oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ○ Realizowanie działań socjalnych i społecznych, przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz dysfunkcjom rodzin, ○ Zatrudnienie asystentów rodziny, ○ Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, ○ Zaangażowanie wielu podmiotów w działania na rzecz dzieci i rodziny, ○ Dostępność do poradnictwa specjalistycznego w „Punkcie Informacji, Wsparcia Rodzin i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą” w MGOPS w Skale, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Szeroki zakres obowiązków przypisanych pracownikom socjalnym, oraz rozszerzenie zakresu zadań asystenta rodziny (ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Zażyciem”). ○ Brak możliwości skorzystania z pomocy lekarza psychiatry dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy. ○ Brak rodzin wspierających, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ○ Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej)

<ul style="list-style-type: none"> ○ Realizowanie działań z zakresu udzielania pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach – rządowy programu „Posiłek w szkole i w domu” ○ Programy profilaktyczne, ○ Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie, ○ Otwarcie Placówki Wsparcia dziennego pod nazwą „Centrum Rozwoju Dziecka Perspektywa Kids” na terenie Miasta i Gminy Skała, ○ Nawiązanie współpracy ze Stowarzyszeniem „Wiosna” w ramach programu „Szlachetna paczka”. ○ Nawiązanie współpracy z Stowarzyszeniem „Piękne Anioły” w ramach programu „Słoneczne pokoje” 	<ul style="list-style-type: none"> ○ i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, ○ Przerzucenie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje. ○ Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych, ○ Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Poprawa samodzielnego funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych w społeczeństwie lokalnym, ○ Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, ○ Rozwój zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich aktywności fizycznej i kulturalnej, ○ Wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, ○ Kontynuacja działalności Placówek Wsparcia Dziennego na terenie Miasta i Gminy Skała, ○ Zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Skała, ○ Zapobieganie narastaniu negatywnych zjawisk, problemów w rodzinach. ○ Stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dzięki 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, ○ Małe zainteresowanie mieszkańców Gminy poprawą swojej sytuacji życiowej (niechęć do korzystania z dostępnych form pomocy rodzinie), ○ Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez dziecko wolnego czasu, ○ Uzależnienia rodziców od alkoholu, ○ Kryzys rodziny w kontekście narastającej liczby rozwodów.

wspieraniu finansowemu, rzeczowemu, o Zapewnienie wsparcia kobietom i rodzinom, w których przyszło na świat ciężko chore dziecko, o Kompleksowe wspieranie rodzin dzięki współpracy różnych instytucji.	
---	--

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

Głównym celem Miejsko Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2023-2025 jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, prowadzące do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania tych rodzinach.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych rodzin.
2. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach.
4. Dalszy rozwój kompetencji zawodowych pracowników, zajmujących się pomocą na rzecz rodziny.

Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych rodzin.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadania	Realizatorzy	Przewidywane efekty	Termin realizacji
1.	Pomoc finansowa, rzeczowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	-Liczba rodzin objęta pomocą w formie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych oraz z świadczeń z pomocy społecznej, jednorazowego świadczenia dla rodzin wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,	-MGOPS w Skale -Urząd Miasta i Gminy w Skale -organizacje pozarządowe, -prywatni sponsorzy, -parafie, -koła gospodyń wiejskich.	-Poprawa jakości i standardu życia rodzin.	2023-2025
3.	Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci i dorosłych wymagających tego rodzaju wsparcia	-Liczba rodzin i dzieci objętych dożywianiem, -Liczba wydanych zasiłków celowych na zakup żywności.	-MGOPS Skala	-Zmniejszenie problemu niedożywienia dzieci i młodzieży. -Prawidłowe nawyki żywieniowe. -Nauka zdrowego odżywiania.	2023-2025
4.	Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	-Liczba uczestników wypoczynku	-Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale, -Organizacje pozarządowe, -Kuratorium Oświaty, -Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -MGOPS w Skale, -Placówki oświatowe	-Organizowanie wyjazdów kolonijnych dzieciom z rodzin będących w trudnej sytuacji finansowej i życiowej, -Profilaktyka i zapobieganie powielaniu przez dzieci negatywnych wzorów zachowań wyniesionych z domu	2023-2025

				rodzinnego, Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, -Współpraca instytucji organizujących wypoczynki i rekrutujących dzieci	
5.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt współfinansowany jest przez Gminę.	-MGOPS w Skale, -Urząd Miasta i Gminy w Skale, -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-Współpraca z PCPR w celu zabezpieczenia potrzeb dzieci przebywających w pieczy zastępczej, -Pokrycie znacznej części kosztów za utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2023-2025

Cel szczegółowy 2. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadania	Realizatorzy	Przewidywane efekty	Termin realizacji
1.	Kontynuacja Prowadzenia placówek wsparcia dziennego obejmujących dzieci wychowaniem i opieką	-Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.	-Urząd Miasta i Gminy Skala, -MGOPS w Skale, -Stowarzyszenie	-Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemami uzależnienia .	2023-2025

2.	Zapewnienie wsparcia asystenta dla rodzin wychowujących ciężko chore dziecko/niepełnosprawne mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	-Liczba rodzin wychowujących ciężko chore, niepełnosprawne dziecko, objęta wsparciem asystenta rodziny.	-MGOPS w Sale -Asystent rodziny, -organizacje pozarządowe, -służba zdrowia, -PFRON	-Pomoc rodzinom w załatwianiu spraw, poszukiwaniu instytucji pomocowych udzielających wsparcia dzieciom chorym, niepełnosprawnym, oraz ich rodzicom.	2023-2025
3.	Pomoc w podnoszeniu praktycznych umiejętności rodziców w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu budżetem domowym, zaspakajania potrzeb bytowych, zdrowotnych dzieci	-Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta, praca socjalna z rodzinami	-MGOPS w Skale	-Racjonalne wydatkowanie środków -Prawidłowe zarządzanie budżetem własnym	2023-2025
4.	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez wprowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego	-Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w organizowanych zajęciach.	-Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Skale -Szkoły -Kościoł -Przedszkola -Biblioteki -Klub młodzieżowy Florian.	-Poszerzanie zainteresowań dzieci i młodzieży. -Efektywne spędzanie wolnego czasu.	2023-2025
5.	Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach	-Ilość miejsc w placówce, - Ilość złożonych wniosków.	-Urząd Miasta i Gminy w Skale -Administracja Szkół	-Wzrost liczby dzieci mających opiekę w przedszkolu i żłobku..	2023-2025
6.	Zapewnienie poradnictwa psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego, w zakresie uzależnień, terapii grupowej,	-Liczba rodzin korzystających z poradnictwa, -Liczba udzielonych porad.	-MGOPS Skala -GKRPA -Placówki oświatowe -Placówki Opieki Zdrowotnej	-Poprawa funkcjonowania rodzin, -Poprawa relacji między członkami rodziny.	2023-2025

	rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze			-Skrócenie czasu oczekiwania na bezpłatną pomoc specjalistyczną.	
--	---	--	--	--	--

Cel szczegółowy 3. Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadania	Realizatorzy	Przewidywane efekty	Termin realizacji
1.	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym	-Liczba wezwań na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -Liczba wystosowanych wniosków do Sądu o przymusowe leczenieodwykowe	-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -MGOPS w Skale, -Komisariat Policji, -Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -organizacje pozarządowe	-Kierowanie wniosków do GKRPA o podjęcie działań wobec osób borykających się z problemem alkoholowym, -Kierowanie wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe, -Podejmowanie działań korekcyjnych wobec osób borykających się z problemem alkoholowym, -Współpraca instytucji działających na rzecz rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu,	2023-2025

2.	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	-Liczba monitorowanych rodzin	-MGOPS w Skale,	-Przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów w rodzinach, -Udzielanie wsparcia rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej, -Współpraca instytucji na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi,	2023-2025
3	Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego	-Liczba osób korzystających ze wsparcia, Liczba udzielonych porad	-MGOPS w Skale (Punkt informacji, wsparcia rodzin i pomocy dla osób dotkniętych przemocą), -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, -Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego Filia w Skale, -Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Korzkwi,	-Udzielanie kompleksowego wsparcia mieszkańcom Miasta i Gminy Skala, -Przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów w rodzinach, -Zapewnienie mieszkańcom Gminy możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy specjalistów m.in. psychologa, mediatora, terapeuty, radcy prawnego	2023-2025
4.	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom doznającym przemocy		-MGOPS w Skale, -Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -Placówki oświatowe, -Służba zdrowia, -Komisariat Policji, -Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i		2023-2025

			Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,		
--	--	--	---------------------------------------	--	--

1. Cel szczegółowy 4. Dalszy rozwój kompetencji zawodowych pracowników, zajmujących się pomocą na rzecz rodziny.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadania	Realizatorzy	Przewidywane efekty	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z rodziną poprzez szkolenia.	-Ilość szkoleń, -Liczba uczestników.	-MGOPS Skała -GKRPA -Policja -Zespół Interdyscyplinarny -Placówki Oświatowe	-Wzrost kompetencji osób pracujących z rodziną, -Wzrost efektywności działań podejmowanych w pracy z rodziną.	2023-2025

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Skała są:

- środki własne gminy,
- środki pozyskane z funduszy unijnych,
- środki pozabudżetowe.

V. PODSUMOWANIE, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną,

pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Monitoring realizacji Programu odbywać się będzie przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Radzie Miejskiej w Skale. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.